

Є. Є. Латишев, С. О. Бондарь

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ  
Кіровоградський медичний коледж імені Є. Й. Мухіна, м. Кіровоград

## НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ВАЖЕЛІ БЕЗПЕКИ ЗДОРОВ'Я ТА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Представлено результати вивчення організації управління щодо безпеки здоров'я та життєдіяльності за даними аналізу нормативних актів різної юридичної сили. За власними дослідженнями обґрунтовано необхідність удосконалення організації управління процесом забезпечення безпеки здоров'я та життєдіяльності та актуальність наукових досліджень у зазначеному напрямку.

**Ключові слова:** організація управління, безпека здоров'я та життєдіяльності, законодавчі та нормативні акти.

**Актуальною** є теза, що становлення суверенної України повинно супроводжуватися створенням безпечного стану довкілля, виробництва, побутових умов для здоров'я та життєдіяльності людини.

Основне місце в цьому процесі посідає законодавство у галузі регулювання відносин з охорони здоров'я людини та навколишнього середовища і забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях й ситуаціях повсякденного життя, тобто безпеки життєдіяльності [1].

**Метою** нашого дослідження було вивчення організації управління щодо безпеки здоров'я та життєдіяльності за даними аналізу нормативних актів різної юридичної сили.

**Джерельною базою** були нормативно-правові акти (n=33) у друкованих і електронних офіційних виданнях.

Для дослідження у якості **методичного апарату** використовувались методи системного підходу і аналізу.

**За результатами дослідження встановлено**, що організація управління щодо безпеки здоров'я та життєдіяльності регулюється нормативними актами різної юридичної сили: конституцією, законами, урядовими підзаконними актами, відомчими нормативними актами та нормативними актами місцевих органів влади.

Конституція України як юридична база зобов'язань щодо безпеки життєдіяльності проголошує: «Кожна людина має невід'ємне право на життя... Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань» (ст. 27). «Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування... Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя» (ст. 49). «Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди» (ст. 50) [2].

Встановлено, що законодавство щодо безпеки

життєдіяльності включає законодавство України про охорону здоров'я, про охорону праці, про дорожній рух, про цивільну оборону, про охорону навколишнього середовища тощо.

Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 р. зі змінами і доповненнями, внесеними законами України, проголошують; що кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я [3].

Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя.

Основи законодавства України про охорону здоров'я визначають правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, регулюють суспільні відносини у цій галузі з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності і довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості.

Законодавство України про охорону здоров'я базується на Конституції України і складається з цих Основ та інших прийнятих відповідно до них актів законодавства, що регулюють суспільні відносини у галузі охорони здоров'я.

У статті 4 проголошені основні принципи охорони здоров'я, а саме:

- визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним з головних чинників виживання та розвитку народу України;
- дотримання прав і свобод людини і громадя-

нина в галузі охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій;

- гуманістична спрямованість, забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей над класовими, національними, груповими або індивідуальними інтересами, підвищений медико-соціальний захист найбільш вразливих верств населення;

- рівноправність громадян, демократизм і загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг у галузі охорони здоров'я;

- відповідність завданням і рівню соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, наукова обґрунтованість, матеріально-технічна і фінансова забезпеченість;

- орієнтація на сучасні стандарти здоров'я та медичної допомоги, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у галузі охорони здоров'я тощо.

Законодавством України може бути визначено й інші права громадян у галузі охорони здоров'я.

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 року із змінами і доповненнями регулює суспільні відносини, які виникають у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя, визначає відповідні права і обов'язки державних органів, підприємств, установ, організацій та громадян, встановлює порядок організації державної санітарно-епідеміологічної служби і здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду в Україні [4].

В статті 7 визначено, що санітарне та епідемічне благополуччя населення, оптимальні умови життєдіяльності, що забезпечують низький рівень захворюваності, відсутність шкідливого впливу на здоров'я населення факторів навколишнього середовища, а також умов для виникнення і поширення інфекційних захворювань.

У статті 4 проголошені права громадян, які мають право на:

- безпечні для здоров'я і життя продукти харчування, питну воду, умови праці, навчання, виховання, побуту, відпочинку та навколишнє природне середовище;

- участь у розробці, обговоренні та громадській експертизі проектів програм і планів забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, внесення пропозицій з цих питань до відповідних органів;

- відшкодування шкоди, завданої їх здоров'ю внаслідок порушення підприємствами, установами, організаціями, громадянами санітарного законодавства;

- достовірну і своєчасну інформацію про стан свого здоров'я, здоров'я населення, а також про наявні та можливі фактори ризику для здоров'я та їх ступінь.

Законодавством України громадянам можуть

бути надані й інші права щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя.

У Статті 5 визначені обов'язки громадян, котрі зобов'язані: піклуватися про своє здоров'я та здоров'я і гігієнічне виховання своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян тощо.

Важливе значення має Закон «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення» [5]. Закон викладено в новій редакції (згідно із Законом України від 3 березня 1998 року № 155/98-ВР).

Масове розповсюдження цієї хвороби в усьому світі та в Україні створює загрозу особистій, громадській та державній безпеці, спричиняє важкі соціально-економічні та демографічні наслідки, що зумовлює необхідність вжиття спеціальних заходів щодо захисту прав і законних інтересів громадян та суспільства. Боротьба з цією хворобою є одним з пріоритетних завдань держави в галузі охорони здоров'я населення.

Наводимо деякі нормативно-правові акти щодо охорони здоров'я, які розроблялись останнім часом:

- Постанова Кабінету Міністрів від 1999.04.24, № 696 «Про затвердження Правил санітарної охорони території України» [6].

- Постанова Кабінету Міністрів від 1999.04.23, № 667 «Про Комплексні заходи боротьби з туберкульозом» [7].

- Постанова Кабінету Міністрів від 1999.03.09, № 341 «Про Програму профілактики СНІДу та наркоманії на 1999–2000 роки» [8].

- Постанова Верховної Ради, від 1999.02.19, № 453-XIV «Про проект Закону України про захист населення від інфекційних хвороб» [9].

- Постанова Кабінету Міністрів від 1998.03.23, № 357 «Про комплексні заходи для запобігання розповсюдженню хвороб, що передаються статевим шляхом» [10].

Встановлено, що законодавство про охорону праці складається з Закону України «Про охорону праці», Кодексу законів про працю України та інших нормативних актів.

Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року (визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участю відповідних державних органів відносини між власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні [11].

Національна програма поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 1996–2000 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 2 листопада 1996 р. № 1345) [12] розроблена відповідно до Закону України

«Про охорону праці».

Закон України «Про пожежну безпеку» від 17 грудня 1993 року проголошує, що забезпечення пожежної безпеки є невід'ємною частиною державної діяльності щодо охорони життя та здоров'я людей, національного багатства і навколишнього природного середовища. Цей Закон визначає загальні правові, економічні та соціальні основи забезпечення пожежної безпеки на території України, регулює відносини державних органів, юридичних і фізичних осіб у цій галузі незалежно від виду їх діяльності та форм власності [13].

Закон України «Про дорожній рух» визначає правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян, створення безпечних і комфортних умов для учасників руху та охорони навколишнього природного середовища [14].

Закон регулює суспільні відносини у сфері дорожнього руху та його безпеки, визначає права, обов'язки і відповідальність суб'єктів – учасників дорожнього руху, міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, об'єднань, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та господарювання.

Встановлено, що згідно з Законом «Про цивільну оборону України» від 3 лютого 1993 року кожен має право на захист свого життя і здоров'я від наслідків аварій, катастроф, пожеж, стихійного лиха та на вимогу гарантій забезпечення реалізації цього права від Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, керівництва підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і підпорядкування [15].

Держава як гарант цього права створює систему цивільної оборони, яка має своєю метою захист населення від небезпечних наслідків аварій і катастроф техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру.

Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань» від 14 січня 1998 року спрямований на забезпечення захисту життя, здоров'я та майна людей від негативного впливу іонізуючих випромінювань, спричиненого практичною діяльністю, а також у випадках радіаційних аварій, шляхом виконання запобіжних та рятувальних заходів і відшкодування шкоди [16].

Еколого-правове регулювання ґрунтується на нормах Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року, який передбачає мету, завдання, принципи та механізми забезпечення ефективного природокористування, охорони довкілля, забезпечення екологічної безпеки [17].

Закон передбачає, що в Україні громадянам гарантується право загального використання

природних ресурсів для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних, матеріальних тощо).

Верховною Радою України були прийняті наступні закони щодо охорони довкілля:

- Закон України «Про охорону атмосферного повітря» від 16 жовтня 1992 року [18].

- Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992 року [19].

- Закон України «Про тваринний світ» від 3 березня 1993 року [20].

- Закон України «Про екологічну експертизу» від 9 лютого 1995 року [21].

- Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 8 лютого 1995 року [22].

- Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами» від 30 червня 1995 року [23].

- Закон України «Про захист рослин» від 14 жовтня 1998 року. Закон України «Про рослинний світ» від 19 січня 1999 року [24].

Охорона і використання окремих природних ресурсів регулюються відповідними кодексами. Так, охорона і використання земель регулюються Земельним кодексом України (1992) [25]; охорона і використання надр – Кодексом про надра України (1994) [26]; охорона і використання вод – Водним кодексом (1995) [27]; охорона і використання лісів – Лісовим кодексом України (1994) [28].

Підзаконними актами служать нормативно-правові акти державних органів України. Вони видаються на основі законодавчих актів. Насамперед, це постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України:

- «Про затвердження порядку визначення плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього природного середовища» (1992) [29];

- «Про затвердження Положення про державний моніторинг навколишнього природного середовища» (1993) [30];

- «Про затвердження концепції охорони та відтворення навколишнього природного середовища Азовського та Чорного морів» (1998) [31];

- «Про затвердження Положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища» (1998) [32];

- «Про Комплексну програму поводження з радіоактивними відходами» (1999) [33].

Встановлено, що одним із важелів управління є контроль за дотриманням законодавства щодо безпеки життєдіяльності в Україні, який здійснюють різні державні та громадські організації. Серед них державні органи загальної, спеціальної та галузевої компетенції.

До першої групи органів належать Верховна Рада, Кабінет Міністрів, виконавчі комітети місцевих рад народних депутатів, місцеві адміні-



страції.

Державні органи спеціальної компетенції уповноважені контролювати діяльність підприємств, установ, організацій і громадян з питань охорони праці, охорони здоров'я, охорони навколишнього середовища.

Управління охороною праці в Україні здійснюють: Кабінет Міністрів України; Міністерство праці та соціальної політики України; міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади; місцева державна адміністрація, місцеві Ради народних депутатів.

Кабінет Міністрів України забезпечує: реалізацію державної політики в галузі охорони праці; затверджує національну програму щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці і виробничого середовища; визначає функції міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади щодо створенню безпечних і нешкідливих умов праці та нагляду за охороною праці; визначає порядок створення і використання державного, галузевих і регіональних фондів охорони праці.

Для розробки і реалізації цілісної системи державного управління охороною праці при Кабінеті Міністрів України створена Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення, яку очолює віце-прем'єр-міністр України.

Встановлено, що Міністерство праці та соціальної політики України: здійснює державну експертизу умов праці; визначає порядок та здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць щодо їх відповідності нормативним актам про охорону праці; бере участь у розробці нормативних актів про охорону праці.

Встановлено, що реалізація державної політики охорони здоров'я покладається на органи державної виконавчої влади.

Міністерства, відомства та інші центральні органи державної виконавчої влади в межах своєї компетенції розробляють програми і прогнози в галузі охорони здоров'я, визначають єдині науково обґрунтовані державні стандарти, критерії та вимоги, що мають сприяти охороні здоров'я населення, формують і розміщують державні замовлення з метою матеріально-технічного забезпечення галузі, здійснюють державний контроль і нагляд та іншу виконавчо-розпорядчу діяльність в галузі охорони здоров'я.

Спеціально уповноваженим центральним органом державної виконавчої влади в галузі охорони здоров'я є Міністерство охорони здоров'я України, компетенція якого визначається положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Державну санітарно-епідеміологічну службу становлять органи, установи і заклади санітарно-епідеміологічного профілю Міністерства охорони здоров'я України, відповідні установи, заклади, частини і підрозділи Міністерства оборони Украї-

ни, Міністерства внутрішніх справ України, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Служби безпеки України.

Спеціально уповноваженим центральним органом державної виконавчої влади, що здійснює контроль і нагляд за додержанням санітарного законодавства, державних стандартів, критеріїв та вимог, спрямованих на забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, є Міністерство охорони здоров'я України.

Державну санітарно-епідеміологічну службу України очолює головний державний санітарний лікар України, який призначається на посаду і звільняється з неї Кабінетом Міністрів України.

Встановлено, що керівництво цивільною обороною України відповідно до її структури покладається на Кабінет Міністрів України, міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, керівників підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і підпорядкування.

Міністерство з питань надзвичайних ситуацій забезпечує здійснення державної політики у сфері цивільної оборони, захисту населення і місцевостей від наслідків надзвичайних ситуацій, попередження цих ситуацій; організовує розроблення і здійснення відповідних заходів з цивільної оборони тощо.

Встановлено, що управління в галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюють Кабінет Міністрів України, Міністерство екології; та природних ресурсів; ради народних депутатів та їх виконавчі й розпорядчі органи, а також спеціальні уповноважені на те державні органи з питань охорони природного середовища і використання природних ресурсів в Україні.

Міністерство екології та природних ресурсів здійснює координацію всіх природоохоронних робіт в Україні; розробляє пропозиції щодо вдосконалення господарського механізму управління процесом природокористування, екологічні нормативи, правила та стандарти; готує довгострокові державні цільові програми з охорони довкілля; здійснює екологічну експертизу схем розвитку і розміщення продуктивних сил України, контроль за дотриманням екологічних норм під час розроблення нової техніки, технології та матеріалів, екологічну експертизу проектів усіх новобудов і діючих промислових об'єктів.

Встановлено, що існуюча в Україні система біологічного захисту не в змозі повною мірою забезпечити проведення протиепідемічних заходів при надзвичайних ситуаціях, в тому числі при протидії біологічному тероризму. Стратегія України в галузі біобезпеки є частиною державної стратегії в галузі охорони здоров'я та охорони довкілля з позицій концепції стійкого розвитку. Державна стратегія в цих областях ґрунтується на фундаментальних принципах, закріплених

у ряді міжнародних договорів, стороною яких є Україна, а також у відповідних нормативно-правових актах.

Основна мета України в галузі біобезпеки полягає в тому, щоб, з одного боку, створити умови, що дозволяють в максимальному ступені використати досягнення сучасної біотехнології, сприяти розвитку генної інженерії як одного з пріоритетних наукових напрямів, а з іншого боку, гарантувати безпеку здоров'я людини і довкілля (включаючи збереження і стійке використання біологічної різноманітності) при здійсненні генно-інженерної діяльності, впровадженні нової біотехнології, споживанні їх продуктів.

Конвенція «Про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення» заборонено виробництво та використання бактеріологічної (біологічної) зброї.

До останнього часу ця Конвенція дотримувалася усіма державами. Проте відносна доступність біологічних агентів (особливо природних збудників інфекційних захворювань), їх низька вартість, легкість застосування і масовість ураження, а також тяжкість наслідків і труднощі виявлення виконавця роблять їх украй привабливими для використання в якості біологічної зброї.

У вересня 2002 р. Україна приєдналася до Картахенського протоколу по біобезпеці до Конвенції про біологічну різноманітність. У 2007 році Верховною Радою України прийнятий Закон «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів». Проводиться постійна робота по вдосконаленню існуючого законодавства, розробці нових нормативно-правових актів в галузі біобезпеки.

Таким чином, за результатами власних досліджень нормативних актів різної юридичної сили сформульовано наступні **висновки**: існуюча в Україні система забезпечення безпеки здоров'я та життєдіяльності не в змозі повною мірою забезпечити проведення протиепідемічних заходів при надзвичайних ситуаціях; державна стратегія ґрунтується на фундаментальних принципах, закріплених у відповідних нормативно-правових актах, міжнародних договорах, стороною яких є Україна.

Стратегія України в галузі безпеки здоров'я та життєдіяльності є частиною державної стратегії в галузі охорони здоров'я та охорони довкілля з позицій концепції стійкого розвитку та потребує удосконалення і подальших наукових досліджень.

#### Список літератури

1. Баб'як І. П., Біленчук О. Г. Екологічне право України, Київ: Атіка, 2000.
2. [www.rada.gov.ua/const/const1.htm](http://www.rada.gov.ua/const/const1.htm)
3. <http://zakon.nau.ua/doc/?code=2801-12>
4. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/T400400.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T400400.html)
5. <http://ovu.com.ua/articles/9303-pro-vnesennya-zmindo-zakonu-ukrayini-prozapobiga>
6. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/KP990696.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP990696.html)
7. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/KP990667.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP990667.html)
8. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/KP990684.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP990684.html)
9. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/KP990548.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP990548.html)
10. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/KP9905724.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP9905724.html)
11. <http://www.dnaop.com/html/3975.html>
12. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1345-96-%EF>
13. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3745-12>
14. [http://headgold.com/view\\_post.php?id=29](http://headgold.com/view_post.php?id=29)
15. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/T297400.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T297400.html)
16. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15%2F98-%E2%F0>
17. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12>
18. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2707-12>
19. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/T245600.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T245600.html)
20. <http://hunt-fish.com.ua/article.htm?ident=2b17a8fb14260bb>
21. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=45%2F95-%E2%F0>
22. <http://www.dnaop.com/html/3977.html>
23. <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.9213.0>
24. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?>
25. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2768-14>
26. [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/Z013200.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z013200.html)
27. <http://zakon.nau.ua/doc/?code=213/95-%C2%D0>
28. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?>
29. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=18-92-%EF>
30. [http://uazakon.com/documents/date\\_6m/pg\\_gcgsxy.htm](http://uazakon.com/documents/date_6m/pg_gcgsxy.htm)
31. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=24>
32. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=634-98-%EF>
33. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=542-99-%EF>

Стаття надійшла до редакції 04.07.2015.

**Е. Е. Латышев, С. А. Бондарь**

*Национальная медицинская академия последипломного образования имени П. Л. Шупика, г. Киев  
Кировоградський медичинський коледж імені Е. І. Мухіна, г. Кировоград*

## НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫЕ РЫЧАГИ БЕЗОПАСНОСТИ ЗДОРОВЬЯ И ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Представлено результаты изучения организации управления безопасностью здоровья и жизнедеятельности по данным анализа нормативных актов разной юридической силы. За собственными исследованиями обосновано необходимость усовершенствования организации управления процессом обеспечения безопасности здоровья и жизнедеятельности и актуальность научных исследований в определенном направлении.

**Ключевые слова:** организация управления, безопасность здоровья и жизнедеятельности, законодательные и нормативные акты.

**E. E. Latyshev, S. A. Bondar**

*National Medical Academy of Postgraduate Education named P. L. Shupyk, m. Kyiv  
Kirovograd Medical College named after J. E. Mukhin, m. Kirovograd*

## REGULATORY ARMS HEALTH SECURITY AND LIVELIHOODS

The results of studying the organization of management of health and safety of life according to the analysis of regulations of different legal force. For own research justified the need to improve the organization of the process control and health security of life and relevance of research in a particular direction.

**Keywords:** organization management, health and safety of life, laws and regulations.